

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Okul Uygulaması Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Mehmet Kadir COŞKUN^{1*}

Gönderilme Tarihi: 30 Aralık 2019 Kabul Tarihi: 08 Mart 2020
DOI: 10.38015/sbyy.667685

Öz:

Bu çalışmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine yönelik tutumlarını; içinde buldukları bağlam, girdi, süreç ve ürün boyutları çerçevesinde tespit etmektir.

Çalışmada karma araştırma yöntemi desenlerinden biri olan çeşitleme deseni kullanılmıştır. Çalışma grubu oluşturulurken amaçlı örneklem yöntemine başvurulmuştur. Bu nedenle çalışmanın nicel örneklemini sosyal bilgiler öğretmenliği programına devam eden 46 erkek ve 58 kadın olmak üzere toplam 104 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışmanın nitel örneklemini ise 11 sosya bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak öğretmenlik uygulaması dersi değerlendirme anketi ile öğretmen adaylarının, öğretmenlik uygulamasına yönelik görüşlerini tespit etmeye yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Nicel verilerin analizinde betimsel istatistiklere yer verilirken nitel veri analizinde ise belirlenen temalara yönelik betimsel analiz yöntemi tercih edilmiştir.

Verilerin analiz sonucunda öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulama dersi için ayrılan toplam sürenin dersin amaçlarını gerçekleştirmek için yeterli olmadığı ayrıca üniversite-uygulama okulu, üniversite-öğretmen adayı ve uygulama okulu-öğretmen adayı arsında iletişim problemlerin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, öğretmen adayı, öğretmenlik uygulaması.

Abstract:

The aim of this study is the attitudes of social studies teacher candidates towards teaching practice lesson; to determine the context, input, process and product dimensions they are in.

In the study, a diversity pattern, one of the mixed research method patterns, was used. Purposeful sampling method was used while creating the working group. Therefore, the quantitative sample of the study consists of a total of 104 pre-service teachers, including 46 men and 58 women attending the social studies teaching program. The qualitative sample of the study consists of 11 social studies prospective teachers.

As a data collection tool, a semi-structured interview form was used to determine the opinions of teacher candidates about teaching practice and the teaching practice course evaluation questionnaire. While descriptive statistics are used in the analysis of quantitative data, descriptive analysis method for the determined themes is preferred in qualitative data analysis. As a result of the analysis of the data, it has been determined that the total time allocated for the teacher practice course of the teacher candidates is not sufficient to achieve the objectives of the course, as well as there are communication

¹Atatürk Üniversitesi, Türkiye. [Orcid ID: 0000-0002-8094-5041](https://orcid.org/0000-0002-8094-5041)

*Sorumlu Yazar (Corresponding Author): mkadircoskun@gmail.com

problems between the university-practice school, the university-teacher candidate and the practice school-teacher candidate.

Keywords: *Social studies, student teacher, teaching practice.*

GİRİŞ

Küreselleşmedeki yoğun ve hızlı gelişmeler fikirlerde, kültürlerde ve diğer birçok alanda olduğu gibi eğitim – öğretim kurum ve kuruluşlarını da önemli ölçüde etkilemektedir. Bu gelişmeler eğitim ve öğretimin doğasına etki ederek eğitim kurumlarının evrensel değerlere açık, bilgiyi etkili ve yaratıcı biçimde kullanabilen nitelikli insan yetiştirmeyi amaçladığı görülmektedir (Love, 2009). Şüphesiz nitelikli bir eğitim sistemi oluşturmanın ön koşulu nitelikli öğretmenlerden geçmektedir çünkü eğitim sisteminin ana ögesi olan öğretmen hem sistemi etkileyen hem de sistemden etkilenen önemli bir unsurdur. Bu nedenle öğretmenlik mesleğine hak edilen değerin verilmesi toplumun gelişmesine, kalkınmasına ve nitelikli insan gücünün yetiştirilmesine önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Her ne kadar eğitim bilimciler eğitim ve öğretim konusunda farklı düşüncelere sahip olsalar da eğitim sisteminin en önemli ögesinin eğitimci olduğu konusunda hem fikir olduğu görülmektedir. Bu fikir temasının altında yatan temel kabul ise geçerli ve yetkin bir eğitimi ancak nitelikli eğitimcilerin yapabileceği kanaatidir (Aras & Sözen, 2012; Özoglu, 2010). Bu nedenle Yükseköğretim Kurumu, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği ile ilgili teorik olarak edindikleri bilgi ve becerileri, tutum ve değerleri mesleki ortamlarda kullanma olanağı sağlamak ve öğretmen adaylarının kişisel ve kariyer gelişimine katkıda bulunmak amacı ile eğitim- öğretim yılının 7. ve 8. Yarıyılında öğretmenlik uygulaması dersinin verilmesi gerektiğini belirtmektedir (Özkan, Ramazan & Yılmaz, 2017; YÖK 2018). Bu şekilde öğretmen adayları eğitim sisteminin içerisinde aktif bir şekilde yer alarak mesleğine yönelik uyumluluk sürecini kısaltmış olacak (Akpınar, Çolak & Yiğit, 2012) ayrıca bu süreçte düzeylerini sorgulayarak eksiklerini tespit etmiş olacaklardır (Baran, Yaşar & Maskan, 2015; Başal, Kahraman, Rabia, Tabak & Turan, 2017; Öksüz & Coşkun, 2012; Yalın Uçar, 2012; Yenilmez & Ata, 2012; Yıldırım, Akamca, Ellez, Karabekmez & Üner, 2019). Nitekim öğretmenlik uygulaması dersinin amaca uygunluğunu değerlendiren çalışmalarda öğretmen adaylarının, öğretmenlik uygulaması dersinde geçirilen sürenin kısıtlı olmasından dolayı ilgili derslere yönelik etkinlikleri yerine getiremedikleri ve derslerin verimliliği konusunda problemlerin olduğu yönündedir (Aslan & Sağlam, 2018; Bay, Şeker & Alisinanoğlu, 2020; Başal, Bağçeli Kahraman, Özen Uyar, Tabak & Turan, 2017; Gürbüz Türk & Çalış 2019; Kirksekiz, Uysal, Isbulan, Akgün, Kiyici, & Horzum, 2015; Gürbüz Türk & Çalış 2019; Tosun, 2019; Yıldız Altan, Ulutaş & Demiriz, 2018; Yılmaz & Özçakmak, 2015). Bu kapsamdan da anlaşılacağı üzere öğretmen adayları teorik bilgilerini geliştirme ve bunları kullanma becerisine sahip olmaları gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı da sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasına yönelik tutumlarını tespit etmek ve elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilerde bulunmaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasına yönelik tutumlarını incelenmeyi amaçlamaktadır. Öğretmenlik uygulamasına yönelik tek bir araştırma yöntemine dayanan geniş ölçekli çalışmalar bulunmakla birlikte, bu çalışma öğretmenlik uygulamasına yönelik farklı araştırma yöntemlerin güçlü yönlerini bir araya getirerek araştırma problemini en iyi şekilde açıklanmak ve elde edilen sonuçlar doğrultusunda öğretmen yetiştirme programının revize edilmesine yönelik önerilerde bulunmaktır

Bu temel amaç doğrultusunda aşağıda yer alan problemlere cevap aranmıştır.

- Sosyal Bilgiler Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinin bağlam boyutuna ilişkin tutumları nelerdir?
- Sosyal Bilgiler Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinin girdi boyutuna ilişkin tutumları nelerdir?
- Sosyal Bilgiler Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinin süreç boyutuna ilişkin tutumları nelerdir?
- Sosyal Bilgiler Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinin ürün boyutuna ilişkin tutumları nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasına yönelik tutumlarını tespit etmek amacıyla karma araştırma modeli kullanılmıştır. Karma araştırma modeli araştırmacı veya araştırma ekibinin, doğrulamanın genişliği ve derinliğini tespit etmek amacıyla nitel ve nicel araştırma yaklaşımlarının kombinasyonunun yapıldığı araştırma türüdür (Dede & Demir 2018). Karma yöntem araştırmalarda araştırma alanına göre farklı karma yöntem desenleri kullanılabilir. Bu çalışmada çeşitleme deseni kullanılmıştır. Çeşitleme deseni farklı yöntemlerin güçlü yönlerini bir araya getirerek araştırma problemini en iyi şekilde anlamak ve geçerliliği arttırmaktır (Dede & Demir 2018). Bu kapsamda çalışmada nitel ve nicel veriler bağımsız olarak toplanıp ve bağımsız analiz edildiği ve daha sonra verilerin yorumlama aşamasında karşılaştırılıp mukayese edildiği çeşitleme deseni modellerinden teyit etme modeli kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Nicel veri toplamaya, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programı 4. sınıfta öğrenim gören 46 erkek ve 58 kadın olmak üzere toplam 104 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma ise toplam 11 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubu belirlenirken zengin veriye sahip olduğu kanısında bulunan durumların ayrıntılı araştırılmasına olanak sağlayan amaçlı örneklem yöntemine başvurulmuştur (Patton, 2018).

Veri Toplama Araçları

Nicel veri toplama aşamasında, Aslan ve Sağlam (2018), tarafından geliştirilen program değerlendirme modeli olan Stufflebeam'ın Bağlam Girdi Süreç ve Ürün Değerlendirme Modeli (CIIP) kullanılmıştır. Bu desen, personelleri, proje ve programları ve materyalleri teyit etmekten ziyade değerlendirilmesi ve geliştirilmesini hedefleyen değerlendirme desendir (Stufflebeam, Madaus & Kellaghan, 2002. akt. Aslan & Sağlam 2018). Aslan ve Sağlam (2018), Değerlendirme Modelinin (CIIP) güvenilirliğini (Cr Alpha=.975) olarak belirlerken, araştırmacının yapmış olduğu analiz sonucunda anketin güvenilirliğini (Cr Alpha=.928) olarak belirlenmiştir. Nitel veri toplama aracı olarak ta sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması yönelik tutumlarını tespit etmeye yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Nitel veriler betimsel veri analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırmada, araştırma sorularından hareketle bir çerçeve oluşturulmuş ve bu çerçeve doğrultusunda veriler anlamlı

şekilde bir araya getirilmiş ve gerekli yerlerde doğrudan alıntılar ile desteklenmiştir. Çözümleme yapılırken öğretmen adayları ÖA1, ÖA2, ÖA3...ÖA9, ÖA10, ÖA11 gibi kodlar ile temsil edilmiştir. Bu şekilde bulgular araştırma soruları doğrultusunda açıklanmış, neden sonuç ilişkisi irdelenmiş ve diğer sonuçlar ile birleştirilerek yorumlanmıştır (Yıldırım & Şimşek 2005). Nicel verilerin analizinde ise betimsel istatistiklere yer verilmiştir. Elde edilen ortalamalar aşağıda belirtilen değer aralıklarına göre değerlendirilmiştir.

- 1.00-1.80 = “Hiç Katılmıyorum”
 1.81-2.60 = “Çoğunlukla Katılmıyorum”
 2.61-3.40 = “Orta Derecede Katılıyorum”
 3.41-4.20 = “Çoğunlukla Katılıyorum”
 4.21-5.00 = “Tamamen Katılıyorum”

BULGULAR

Şekil 1. Öğretmen Adaylarının Bağlam Boyutunda Yer Alan Maddelere Verdikleri Puanlara İlişkin Betimsel Değerler

Maddeler	N	\bar{X}	Ss
1. ÖUD (Öğretmenlik Uygulaması Dersi) tüm öğretmenlik eğitimi programlarında olması gereken bir derstir	104	4,5673	,76023
2. ÖUD öğretmenlik meslek bilgisi alanındaki kuramsal dersleri destekleyici bir derstir	104	4,2981	,90178
3. ÖUD öğretmen adaylarının öğrendiklerini okul ortamında uygulama fırsatı veren bir derstir.	104	4,2981	,96421
4. ÖUD öğretmen adaylarının öğretme öğrenme süreci ile ilgili becerilerini geliştirmek için önemli bir derstir.	104	4,2885	1,01132
5. ÖUD öğretmen yetiştirme politikası içerisinde önemli bir yere sahiptir.	104	4,0962	1,11929
6. ÖUD'nin öğretmen eğitiminin son yılında verilmesi doğru bir tercihtir.	104	3,3558	3,36146
7. ÖUD için ayrılan toplam süre dersin amaçlarının gerçekleştirilmesi için yeterlidir.	104	3,0481	1,32474
8. ÖUD'nin sağlam bir felsefi temeli bulunmaktadır.	104	3,4135	1,06680
9. ÖUD'nin fakülte ve okul işbirliğindeki paydaşlarının görev ve sorumlulukları ayrıntılı biçimde tanımlanmıştır.	104	3,6731	3,08910
10. ÖUD'nin öğretme-öğrenme sürecinin yürütülme ilkeleri açıkça tanımlanmıştır.	104	3,6923	2,13649
11. ÖUD'nin değerlendirme sürecine ilişkin yeterli açıklama vardır.	104	3,3942	1,05590
12. ÖUD programında geliştirilmesi amaçlanan beceriler (dersi planlama, sınıf yönetimi vb.) iyi dengelenmiştir	104	3,3942	1,05590
13. ÖUD'nin verimli olması için uygulama okullarında gerekli koşullar mevcuttur.	104	3,5096	4,00726

Şekil 1’de görüldüğü üzere, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Bağlam Boyutuna yönelik maddelere verdikleri cevapların aritmetik ortalaması 3,0481 (Orta Derecede Katılıyorum) ile 4,5673 (Tamamen Katılıyorum) arasında değişmektedir.

Bağlam Boyutunda ortalaması en yüksek olan maddeler; ÖUD (Öğretmenlik Uygulaması Dersi) tüm öğretmenlik eğitimi programlarında olması gereken bir derstir (X= 4,5673-Tamamen Katılıyorum), ÖUD öğretmenlik meslek bilgisi alanındaki kuramsal dersleri destekleyici bir derstir (X= 4,2981-Tamamen Katılıyorum), ÖUD öğretmen adaylarının öğrendiklerini okul ortamında uygulama fırsatı veren bir derstir (X=4,2981-Tamamen Katılıyorum) ve ÖUD öğretmen adaylarının öğretme öğrenme süreci ile ilgili becerilerini geliştirmek için önemli bir derstir (X= 4,2885-Tamamen Katılıyorum) maddeleridir. Bağlam Boyutunda ortalaması en düşük olan maddeler ise; ÖUD için ayrılan toplam süre dersin amaçlarının gerçekleştirilmesi için yeterlidir (X= 3,0481-Orta Derecede Katılıyorum), ÖUD’nin öğretmen eğitiminin son yılında verilmesi doğru bir tercihtir (X= 3,3558-Orta Derecede Katılıyorum), ÖUD’nin değerlendirme sürecine ilişkin yeterli açıklama vardır (X= 3,3942-Orta Derecede Katılıyorum), ÖUD programında geliştirilmesi amaçlanan beceriler (dersi planlama, sınıf yönetimi vb.) iyi dengelenmiştir (X= 3,3942-Orta Derecede Katılıyorum) maddeleridir.

“Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Öğretmen Eğitiminde Yer Alması Gerektiği” Sorusuna İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Katılımcılar çoğunlukla öğretmenlik uygulamasının bilgi, beceri ve deneyimlerini arttırdığını belirtmişlerdir bu nedenle öğretmenlik uygulamasının öğretmen eğitiminde yoğun bir şekilde olması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda görüş belirten öğretmen adaylarının görüşleri şu şekildedir: ÖA1 kodlu öğretmen adayı “...öğretmenlik uygulaması dersinin yoğun bir şekilde olması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü okul ortamında uygulamalı dersin olması; okulun işleniş hakkında bilgi sahibi olmamız bakımından çok önemlidir. Çocuklara nasıl davranılır, ders anlatılır, okul ortamı nasıldır? Gibi sorulara uygulamada bunları çok rahat bir şekilde öğrenebiliriz. Bu şekilde okulda öğrendiğimiz teorik bilgileri pratiğe dönüştürmüş oluruz...”. ÖA2 kodlu öğretmen adayı “...öğretmenlik uygulaması olması gereken bir derstir çünkü mutfığa girmeden yemek yapmayı öğrenemeyiz. Bizim içinde mutfak uygulama okullarıdır...”. ÖA3 kodlu öğretmen adayı ise “...ben öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen eğitiminde yoğun bir şekilde yer alması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü bu uygulama bize bir nevi meslek yaşamına alıştıırıp oradaki görev ve zorluklara karşı deneyim kazanmamıza olanak sunmaktadır...” şeklinde ifade etmişlerdir.

“Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Ne Zaman/ Hangi Dönem Başlaması ve Ne Kadar Süre İle Verilmesi Gerektiği?” Sorusuna İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Öğretmen adaylar öğretmenlik uygulamasının lisans döneminin ilk iki dönemden itibaren verilmesi gerektiğini belirtmektedirler. Çünkü öğretmenlik uygulamasının teoriye ait verileri kullanmanın ve mesleği yakından tanımak için önemli bir safha olduğunu bu nedenle pratikle yapılan işlerin unutulmasının daha zor olduğunu belirtmişlerdir. Bu doğrultuda görüş belirten öğretmen adaylarının görüşleri şu şekildedir: ÖA1 kodlu öğretmen adayı “Öğretmenlik uygulaması 1. Sınıftan itibaren verilmesi gerekiyor. Çünkü teorik eğitim okuyarak öğrenilebilir fakat öğretmenlik öğrenilmez olunur...” ÖA1 kodlu öğretmen adayı “Öğretmenlik uygulaması sadece 4. Sınıfta verilmemeli. Bu uygulama için çok kısıtlı bir süre oluyor bu süre zarfında yeterli verim alamıyoruz. Öğretmenlik uygulaması 3 ve 4. Sınıflarda verilmeli eğer son sınıfta verilmek isteniyorsa o zaman 4. Sınıfta sadece staj olmalıdır. Dersler 4. Sınıfta kadar bitirilmeli ve sadece 4. Sınıf sadece staja harcanmalı...”. ÖA4 kodlu öğretmen adayı “ ...öğretmenlik

uygulaması 1. Sınıftan itibaren başlamalı çünkü ilk başta bu mesleğin bize uygun olup olmadığını anlamış oluruz...”. ÖA8 kodlu öğretmen adayı “...öğretmenlik uygulaması bence 8 dönemde de verilmeli çünkü öğrendiğimiz teorik bilgileri unutmadan pratiğe dönüştürme imkânı buluruz...”. ÖA10 kodlu öğretmen adayı “...Öğretmenlik uygulaması dersi 2. Sınıfın ilk döneminden itibaren başlamalıdır. İlk sene teorik bilgiler verilmeli ve 2. Sınıfın ilk dönemlerinden itibaren teori ve pratiğin bir arada işlenmesi bizim için daha verimli olacağını düşünüyorum...”. ÖA11 kodlu öğretmen adayı ise “...öğretmenlik uygulaması 2. Sınıfta başlamalı ve 6 dönem verilmeli çünkü öğretmenin uygulama alanı okullardır. Doktor için hastane neyse öğretmen içinde okul da aynı öneme sahiptir...” şeklinde ifade etmişlerdir.

Şekil 2. Öğretmen Adaylarının Girdi Boyutunda Yer Alan Maddelere Verdikleri Puanlara İlişkin Betimsel Değerler

Maddeler	N	\bar{X}	Ss
1. ÖUD'nin amaçları/kazanımları açık ve anlaşılır biçimde tanımlanmıştır.	104	3,4327	1,18866
2. ÖUD'nin amaçları/kazanımları öğretmen adaylarının yetişme gereksinimlerine cevap vermektedir.	104	3,2981	1,18141
3. ÖUD'nin amaçları/kazanımları davranışa dönüştürülebilir niteliktedir.	104	3,3654	1,13255
4. ÖUD'nin içeriği amaçlara uygun olarak hazırlanmıştır.	104	3,4327	1,12141
5. ÖUD'nin içeriği öğretmen adaylarının ihtiyaçlarını karşılamada yeterlidir.	104	3,2308	1,15103
6. ÖUD kapsamında yapılacak etkinlikler ayrıntılı biçimde tanımlanmıştır.	104	3,3269	1,14436
7. ÖUD'nde yapılması planlanan etkinlikler dersin amaçlarıyla tutarlıdır.	104	3,4327	3,6250
8. ÖUD'nde dersin amaçlarına uygun ölçme değerlendirme çalışmaları belirlenmiştir.	104	3,4423	,98362
9. ÖUD'ni yürüten öğretim elemanları gerekli yeterliklere sahiptir.	104	3,2500	1,15540
10. ÖUD'nin uygulama öğretmenleri gerekli yeterliklere sahiptir.	104	3,1827	1,16389
11. ÖUD için seçilen okulların yöneticileri süreci destekleyici özelliklere sahiptir.	104	3,1058	1,14839
12. ÖUD'ne öğretmen adayları gerekli ön bilgilere sahip olarak başlamaktadırlar.	104	3,3365	1,24332
13. ÖUD'nde bir öğretmenin sorumlu olduğu öğretmen adayı sayısı uygundur.	104	3,3173	1,28671
14. ÖUD'nde bir öğretim elemanının sorumlu olduğu öğretmen adayı sayısı uygundur.	104	3,1442	1,33960
15. ÖUD için seçilen okulların koşulları (fiziksel, öğretim kadrosu, donanım vb.) ihtiyaca cevap vermektedir.	104	3,0192	1,19042
16. ÖUD'ne başlarken öğretmen adaylarına gerekli materyal verilmektedir.	104	2,6731	1,25754
17. ÖUD için hazırlanan materyallerde yer alan bilgiler/açıklamalar yeterlidir.	104	3,1346	1,30017

Şekil 2’de görüldüğü üzere, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Girdi Boyutunda yer alan maddelere yönelik verdikleri cevapların aritmetik ortalaması 2, 6731 (Orta Derecede Katılıyorum) ile 3, 4423 (Çoğunlukla Katılıyorum) arasında değişmektedir. Sosyal bilgiler öğretmen adayları, Girdi Boyutunda ortalaması en yüksek olan maddeler, ÖUD’nde dersin amaçlarına uygun ölçme değerlendirme çalışmaları belirlenmiştir ($X= 3, 4423$ -Çoğunlukla Katılıyorum), ÖUD’nde yapılması planlanan etkinlikler dersin amaçlarıyla tutarlıdır ($X= 3, 4327$ -Çoğunlukla Katılıyorum), ÖUD’nin içeriği amaçlara uygun olarak hazırlanmıştır ($X= 3,$

4327- Çoğunlukla Katılıyorum) maddeleridir. Girdi Boyutunda ortalaması en düşük olan maddeler ise, ÖUD'ne başlarken öğretmen adaylarına gerekli materyal verilmektedir (X= 2, 6731-Orta Derecede Katılıyorum), ÖUD için seçilen okulların yöneticileri süreci destekleyici özelliklere sahiptir (X= 3, 1058-Orta Derecede Katılıyorum), ÖUD için seçilen okulların koşulları (fiziksel, öğretim kadrosu, donanım vb.) ihtiyaca cevap vermektedir (X= 3, 0192-Orta Derecede Katılıyorum) maddeleridir.

“Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Amaçları Neler Olması Gerekir? Sorusuna İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Öğretmen adayları *Öğretmenlik uygulaması dersinin amaçlarının öğretmen adayına teorik bilgilerin pratiğe çevirme imkanı tanınması, öğrenci psikolojisini tanıma, öğretmenlik mesleğini ve sosyal bilgiler bölümünü yakından tanıma olarak belirtmişlerdir.* Çünkü öğretmenlikte önemli olan bilgilerin aktarılması olduğu için öğretmen yetiştirilmesinde uygulamanın öncelikte olması gerektiği belirtilmiştir. Bu doğrultuda görüş belirten öğretmen adaylarının görüşleri şu şekildedir: ÖA2 kodlu öğretmen adayı “...öğretmenlik uygulaması dersinin amacı, öğretmen adayının teorik bilgilerini pratiğe dönüştürmesini sağlayarak mesleki deneyim kazanması bu dersin amacı olmalıdır...”. ÖA4 kodlu öğretmen adayı “...öğretmenlik uygulaması dersinin amacı, öğrenci psikolojisini tanıma, öğretmenlik mesleğini tanıma ve sosyal bilgiler bölümünü yakından tanımak olmalıdır...”. ÖA5 kodlu öğretmen adayı “...öğretmenlik uygulaması dersinin amacı, teoriden çok pratikle bilgileri pekiştirmek olmalıdır. Bu şekilde öğretmen adayı bu mesleğin kendisine uygun olup olmadığını anlama fırsatı verilmelidir...”. ÖA10 kodlu öğretmen adayı ise “...öğretmenlik uygulaması dersinin amacı, öğretmen adaylarına deneyim kazandırmak ve mesleki yaşantılara kolaylık sağlaması bu dersin amaçlarını oluşturmalıdır...” şeklinde ifade etmişlerdir.

Şekil 3. Öğretmen Adaylarının Süreç Boyutunda Yer Alan Maddelere Verdikleri Puanlara İlişkin Betimsel Değerler

Maddeler	N	\bar{X}	Ss
1. ÖÜS'nde (Öğretmenlik Uygulaması Süreci) dersin etkinlikleri amaçlar doğrultusunda yürütülmektedir.	104	3,4135	1,14579
2. ÖÜS'nde dersin etkinliklerine yeterli süre verilmektedir.	104	3,1058	1,16518
3. ÖÜS'nde iki saatlik seminer dersi düzenli olarak yapılmaktadır	104	2,8462	1,25233
4. Öğretmen adayları ÖÜD (dersin amaçları, etkinlikler, uygulama okulları vb.) hakkında bilgilendirilmektedir.	104	3,0769	1,25947
5. Öğretmen adayları ÖÜS'nde sınıf içinde düzenli gözlem yapmaktadırlar.	104	3,4615	1,21418
6. Öğretmen adayları ÖÜS'nde öğretmenin dersi nasıl işlediğini gözlemlemektedirler	104	3,8173	1,05907

7. Öğretmen adayları ÖUS'nde uygulama öğretmenlerinin sınıfı nasıl yönettiğini gözlemlemektedirler.	104	4,0865	3,13796
8. Öğretmen adayları ÖUS'nde uygulama öğretmenlerinin gün boyunca neler yaptığını gözlemlemektedirler.	104	3,5481	1,11373
9. Öğretmen adayları ÖUS'nde öğrencileri sınıf içinde ve dışında gözlemlemektedirler.	104	3,5096	1,16582
10. Öğretmen adayları ÖUS'nde alanlarının öğretim programını incelemektedirler.	104	3,5673	1,07725
11. Öğretmen adayları ÖUS'nde okulda alanlarına ilişkin kullanılan öğretim materyallerini incelemektedirler.	104	3,5096	1,07933
12. Öğretmen adayları ÖUS'nde uygulama öğretmenlerinin hazırladığı ders planlarını incelemektedirler.	104	3,3365	,99133
13. Öğretmen adayları ÖUS'nde ders planları hazırlamaktadırlar.	104	3,1923	1,22337
14. Öğretmen adayları ÖUS'nde hazırladıkları ders planlarını uygulama öğretmenleri ile incelemektedirler.	104	2,9904	1,15326
15. Öğretmen adayları ÖUS'nde hazırladıkları ders planlarını öğretim elemanı ile incelemektedirler	104	3,0962	1,25813
16. Öğretmen adayları ÖUS'nde uygulama öğretmenleri gözetiminde düzenli olarak ders işlemektedirler.	104	3,5385	1,15685
17. Öğretmen adayları ÖUS'nde işledikleri dersleri uygulama öğretmenleri ile değerlendirmektedirler.	104	3,5481	1,10497
18. Öğretmen adayları ÖUS'nde öğretim elemanlarının gözetiminde ders işlemektedirler.	104	3,3558	1,26888
19. Öğretmen adayları ÖUS'nde işledikleri dersleri öğretim elemanları ile değerlendirmektedirler.	104	3,3269	1,21033
20. Öğretmen adayları ÖUS'nde grup arkadaşlarıyla işbirliği içinde çalışmaktadırlar.	104	3,5385	1,14843
21. Öğretmen adayları ÖUS'nde grup arkadaşlarını ders işlerken gözlemlemektedirler.	104	3,7500	1,12991
22. Öğretmen adayları ÖUS'nde işledikleri dersleri grup arkadaşlarıyla değerlendirmektedirler.	104	3,5577	1,05965
23. Öğretmen adayları ÖUS'nde ders işlerken gerekli öğretim teknolojilerini kullanmaktadırlar.	104	3,4615	1,12278
24. Öğretmen adayları ÖUS'nde ders işlerken farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaktadırlar.	104	3,5769	1,22032

25. Öğretmen adayları ÖUS'nde işleyecekleri dersler için öğretim materyali geliştirmektedirler.	104	3,4327	1,22089
26. Öğretmen adayları ÖUS'nde öğrencileri ölçme ve değerlendirmeye dönük çalışmalar (sınav sorusu hazırlama, sınav kâğıdı değerlendirme vb.) yapmaktadırlar	104	3,6058	1,06505
27. Uygulama öğretmenleri ÖUS'nde öğretmen adaylarına sürekli yardımcı olmaktadır.	104	3,5288	1,16550
28. ÖUD için gidilen okuldaki diğer öğretmenler de öğretmen adaylarına yardımcı olmaktadır.	104	3,2692	1,20863
29. Öğretim elemanları ÖUS'nde öğretmen adaylarına sürekli yardımcı olmaktadır.	104	3,2692	1,21664
30. Okul yönetimleri ÖUS'nde öğretmen adaylarına yardımcı olmaktadır.	104	3,3077	1,22337
31. Öğretmen adayları ÖUS'nde sorumlu öğretim elemanları ile düzenli iletişim kurmaktadır.	104	3,3942	1,41708
32. Öğretmen adayları ÖUS'nde uygulama okulunda eğitim gören öğrencilerle iyi iletişim kurmaktadır	104	3,6346	1,07989
33. Uygulama öğretmenleri ÖUS'nde öğretmen adayları için iyi model olmaktadır.	104	3,5000	1,16586
34. Öğretmen adayları ÖUS'nde yararlı bir ürün dosyası hazırlamaktadırlar.	104	3,5962	1,11058
35. ÖUS'nde öğretmen adaylarının başarısının belirlenmesinde süreç ve ürün değerlendirmesi yapılmaktadır.	104	3,4519	1,23760

Şekil 3'te görüldüğü üzere, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Süreç Boyutunda yer alan maddelere yönelik verdikleri cevapların aritmetik ortalaması 2, 8462 ile 4, 0865 arasında değişmektedir. Sosyal bilgiler öğretmen adayları, Süreç Boyutunda ortalaması en yüksek olan maddeler; Öğretmen adayları ÖUS'de uygulama öğretmenlerinin sınıfı nasıl yönettiğini gözlemlemektedir (X= 4, 0865-Çoğunlukla Katılıyorum), Öğretmen adayları ÖUS'nde öğretmenin dersi nasıl işlediğini gözlemlemektedir (X= 3, 8173-Çoğunlukla Katılıyorum) ve Öğretmen adayları ÖUS'nde grup arkadaşlarını ders işlerken gözlemlemektedirler (X= 3, 7500 -Çoğunlukla Katılıyorum) maddeleridir. Süreç boyutunda ortalaması en düşük olan maddeler ise, ÖUS'nde iki saatlik seminer dersi düzenli olarak yapılmaktadır (X= 2, 8462-Çoğunlukla Katılmıyorum), Öğretmen adayları ÖUS'nde hazırladıkları ders planlarını uygulama öğretmenleri ile incelemektedirler (X= 2, 9904-Orta Derecede Katılıyorum) ve Öğretmen adayları ÖUD (dersin amaçları, etkinlikler, uygulama okulları vb.) hakkında bilgilendirilmektedir (X= 3, 0769-Orta Derecede Katılıyorum) maddeleridir.

“Öğretmenlik Uygulamasında Etkinlikler Nasıl Yürütülmelidir” Sorusuna İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Katılımcılar Öğretmenlik Uygulamasında Etkinlikler daha çok bilgi, beceri, kazanım ve değer çerçevesinde yürütülerek planlı ve programlı ve denetim olmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda görüş belirten öğretmen adaylarının görüşleri şu şekildedir: ÖA1 kodlu öğretmen adayı “...uygulama öğretmenin gözetiminde yürütülmelidir fakat öğretmen adayları bu

aşamada daha etkin olmalıdır...”. ÖA2 kodlu öğretmen adayı “...etkinlikler planlı ve programlı ve denetim olmalıdır. Bu etkinlikler doğrultusunda etkinlikler yürütülmelidir. Etkinlikler beceri, kazanım ve değer çerçevesinde yürütülmelidir...”. ÖA9 kodlu öğretmen adayı “...etkinlikler öğretmen adayının akıllı tahta kullanma ve yeniliklerden haberdar olmasına yönelik olmalı...” şeklinde belirtmişlerdir.

Şekil 4: Öğretmen Adaylarının Ürün Boyutunda Yer Alan Maddelere Verdikleri Puanlara İlişkin Betimsel Değerler

Maddeler	N	\bar{X}	Ss
1. ÖUD ile öğretmen adayları kendi alanlarını daha yakından tanıdılar.	104	4,0577	1,00317
2. ÖUD ile öğretmen adayları kendi alanlarının önemini daha iyi anladılar.	104	3,9327	,96808
3. ÖUD ile öğretmen adayları okulda uygulanan öğretim programlarını daha yakından tanıdılar.	104	3,8269	1,08335
4. ÖUD ile öğretmen adaylarının ders planı hazırlama/dersi planlama becerileri gelişti.	104	3,7596	1,12772
5. ÖUD ile öğretmen adaylarının öğrencilerin bireysel farklılıklarını tanıma becerileri gelişti.	104	3,8365	1,18330
6. ÖUD ile öğretmen adaylarının öğrencilerin hazırbulunuşluklarını belirleme becerileri gelişti	104	3,7981	1,16902
7. ÖUD ile öğretmen adaylarının derse daha etkili başlama becerileri gelişti.	104	3,8365	1,30056
8. ÖUD ile öğretmen adaylarının farklı öğretim yöntem ve tekniklerini etkili kullanma becerileri gelişti	104	3,7981	1,06470
9. ÖUD ile öğretmen adaylarının ders işlerken öğretim teknolojilerini kullanma becerileri gelişti.	104	3,7692	1,04492
10. ÖUD ile öğretmen adaylarının sınıf yönetimi becerileri gelişti.	104	3,8173	1,08623
11. ÖUD ile öğretmen adaylarının ders işlerken zamanı verimli kullanma/zaman yönetimi becerileri gelişti.	104	3,9904	3,08298
12. ÖUD ile öğretmen adaylarının sınıfta ortaya çıkan sorunları çözme becerileri gelişti.	104	3,7885	1,01132
13. ÖUD ile öğretmen adaylarının öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme becerileri gelişti.	104	3,6635	1,18740
14. ÖUD ile öğretmen adaylarının derste kullanılması gereken materyalleri hazırlama becerileri gelişti.	104	3,7981	1,08279
15. ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilerle etkili iletişim kurma becerileri gelişti.	104	3,8462	1,07730
16. ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilerin aktif katılımını sağlama becerileri gelişti.	104	3,8365	1,04380
17. ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilere etkili dönüt/düzeltilme verme becerileri gelişti	104	2,2308	1,11678

18. ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilere pekiştirecek verme becerileri gelişti	104	2,2019	1,10936
19. ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencileri derse güdüleme becerileri gelişti.	104	2,3462	1,19683
20. ÖUD ile öğretmen adaylarının kendi alanlarıyla ilgili özel öğretim yöntemlerini kullanma becerileri gelişti	104	2,2500	1,16377
21. ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilere yönerge verme/açıklama yapma becerileri gelişti	104	2,2212	1,17380
22. ÖUD öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik daha olumlu tutum geliştirmelerini sağladı.	104	2,1635	1,09819

Şekil 4'te görüldüğü üzere, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Ürün Boyutunda yer alan maddelere verdikleri cevapların aritmetik ortalaması 2, 0577 ile 4, 0577 arasında değişmektedir.

Sosyal bilgiler öğretmen adayları, Ürün Boyutunda ortalaması en yüksek olan maddeler; ÖUD ile öğretmen adayları kendi alanlarını daha yakından tanıdılar ($X= 4, 0577$ -Çoğunlukla Katılıyorum), ÖUD ile öğretmen adayları kendi alanlarının önemini daha iyi anladılar ($X= 3, 9327$ -Çoğunlukla Katılıyorum) ve ÖUD ile öğretmen adaylarının ders işlerken zamanı verimli kullanma/zaman yönetimi becerileri gelişti ($X= 3, 9904$ -Çoğunlukla Katılıyorum) maddeleridir. Ürün boyutunda ortalaması en düşük olan maddeler ise; ÖUD öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini daha iyi tanımalarına yardımcı oldu ($X= 2, 0577$ -Çoğunlukla Katılmıyorum), ÖUD öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik daha olumlu tutum geliştirmelerini sağladı ($X= 2, 1635$ -Orta Derecede Katılıyorum) ve ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilere pekiştirecek verme becerileri gelişti ($X= 2, 2019$ -Orta Derecede Katılıyorum) maddeleridir.

“Öğretmenlik Dersi Uygulamasının Faydası Oldu Mu?” Sorusuna İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Öğretmen adayları öğretmenlik dersi uygulamasının teorik bilgilerini uygulama fırsatlarını elde ettiklerini ve bu deneyimin mezuniyet sonrasında da faydalı olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmen adayları, uygulama aşamasındaki deneyimlerinin mesleğe uyumluluk sürecini kısaltacağını belirtmişlerdir. Bu doğrultuda görüş belirten öğretmen adaylarının görüşleri şu şekildedir: ÖA1 kodlu öğretmen adayı “...öğretmenlik uygulaması, sınıf yönetimi konusunda tecrübe kazandırıyor böylece zaman ilerledikçe uygulamanın yapıldığı sınıfta heyecan ve acemiliklerimiz ortadan kalkıyor ya da azalıyor...”. ÖA8 kodlu öğretmen adayı “...öğretmenlik uygulaması tecrübe edindiğim bir uygulama idi. Bu uygulamanın bir öğretmen adayını tamamı ile öğretmenliğe hazırladığı kanaatinde değilim fakat az da olsa hazırladığını söyleyebilirim...”. ÖA10 kodlu öğretmen adayı ise “...öğretmenlik uygulaması ile okulda öğretilen bilginin sadece teoride kaldığı görmüş oldum. Örneğin, çocuklara nasıl yaklaşıldığı ile alakalı birkaç dersin uygulamada etkisiz olduğunu lakin bazılarının da etkili olduğunu gördüm. Yaşadığım tecrübe bana öğretmenlik mesleğinin tadını verdi. Yararı şu ki, okuldaki öğrenilenlerin gerçekte çocuklar üzerinde etkisi olmadığını anlamama yardımcı olmasaydı. Fakat sürenin kısıtlı olması bir dezavantaj olarak görüyorum...” şeklinde belirtmiştir.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin tutumları; içinde buldukları bağlam/ortam, girdi, süreç, ürün boyutları çerçevesinde ortaya konulmaya çalışılmış ve bu sonuçlar doğrultusunda önerilere yer verilmiştir. Sosyal bilgiler

öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinin bağlam boyutuna ilişkin tutumları incelendiğinde; öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması dersinin önemli ve gerekli olduğunu farkında olmalarına rağmen öğretmenlik uygulaması dersine ayrılan toplam sürenin dersin amaçlarını gerçekleştirmek için yeterli olmadığını ve öğretmenlik uygulama süresinin teorik bilgiler ile birlikte ve bir yıldan fazla verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmen adayları, sınıf yönetimlerinde, derslerin verimliliği ve etkililiğini konusunda problemlerin yaşadıklarını belirtmiş bunun deneyimden kaynaklanabileceğini ifade etmişlerdir. Nitel verilerde bu sonuçları destekler niteliktedir. Benzer şekilde, alan yazında yapılan araştırmalar incelendiğinde öğretmenlik uygulamasında geçirilen sürenin yeterli olmadığı ve uygulamanın birden fazla güne yayılması gerektiği yönündedir (Altıntaş & Görgen 2014; Aslan, 2018; Başal, Kahraman, Tabak & Turan, 2017; Bay, 2020; Karasu- Avcı & İbret 2016; Özdaş 2018; Selvi, 2017; Tosun 2019; Yıldız Altan, 2018; Yılmaz & Özçakmak, 2015).

Sosyal Bilgiler Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinin girdi boyutuna ilişkin tutumları incelendiğinde, öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersine sürecinde eğitim kurumlarının fiziksel, donanım vb. koşulların koşullarının ihtiyaca cevap verir nitelikte olmadığını belirtmişlerdir bu nedenle işlenen derslerin verimliliğinin düştüğünü belirtmişlerdir. Nitekim Aslan, 2018; Gürbüz Türk, 2019; Selvi, Doğru, Gencosman ve Saka, 2017; Taşdere 2014; Yıldırım, Akamca, Ellez, Karabekmez ve Üner, 2019, yapmış oldukları çalışmalarda öğretmen adayları benzer güçlüklerle karşılaştıklarını belirtmişlerdir.

Sosyal Bilgiler Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinin süreç boyutuna ilişkin tutumları incelendiğinde; uygulama okullarının ve üniversitenin öğretmenlik uygulamasına gereken önemin vermediği yönündedir. Üniversite ile uygulama okulları arasındaki iş birliğinin güçlü bir etkileşim ile yürütülmesinden ziyade daha çok görev ve sorumluluklarını yerine getirme odaklı olarak yürütülmesinden kaynaklandığı yönündedir. Ayrıca öğretmen adayları bu süreçte öğretim elemanlarından yeterli desteğini alamadıklarını ve iletişim problemi yaşadıklarını belirtmişlerdir. Benzer şekilde Başal vd. 2017; Yılmaz & Özçakmak 2015; Kırksekiz vd. 2015; Köse 2014; Çepni ve Aydın 2015, yapmış oldukları araştırma sonucunda okul- üniversite iletişiminin de problemlerin olduğu ve iletişimin artırılması gerektiği yönündedir. Akpınar vd., 2012; Aslan, 2018; Gürbüz Türk, 2019; Tepeli ve Caner, 2014; Topkaya, Tokcan ve Kara, 2012; Yıldırım & Özyılmaz Akamca vd., 2019 yapmış oldukları çalışmalar da öğretim elemanlarının öğretmenlik uygulaması hakkında yeterli bilgilendirme ve rehberlik yapmadıkları sonucuna ulaştırılmıştır.

Sosyal Bilgiler Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinin ürün boyutuna ilişkin tutumları incelendiğinde; öğretmen adaylarının genel anlamda öğretmenlik uygulaması dersi ile alanlarını yakından tanıma fırsatını elde ettiklerini ve dersi işlerken süreyi verimli kullanma becerilerinin geliştiğini belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmen adaylarının görüşleri incelendiğinde, öğretmenlik uygulamasının mesleğe yönelik bakış açılarını olumlu yönde etkileyerek mesleğin gerekleri konusunda fikirlerinin değiştiği ve kendilerini mesleğe hazırlamada yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. Aynı şekilde Avcı ve İbret 2016 yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmenlik mesleğini yakından tanıma ve sınıf yönetimi deneyimi edindirmesi ifade etmişlerdir. Benzer şekilde alan yazında yapılan araştırmalar incelendiğinde öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulama dersinin mesleki gelişim ve deneyim yönünden olumlu etki yaptığı yönündedir (Aslan & Sağlam, 2018; Avcı & İbret, 2016; Baran, Yaşar vd., 2015; Başal, Kahraman, vd., 2107 Kuzu & Yenen, 2015; Kılınç, Kılcan & Çepni, 2018; Nayır & Çinkır, 2015; Oğuz & Avcı 2014; Özdaş & Çakmak, 2018; Selvi, Doğru, Gencosman & Saka, 2017; Şimşek vd., 2013; Topkaya, vd. 2012; Yalın Uçar,

2012; Yenilmez & Ata 2012; Yıldırım vd., 2019; Yıldız Altan, 2018; Yılmaz& Özçakmak, 2015). Bütün bu araştırma sonuçları göz önüne alındığında öğretmen adaylarının, öğretmenlik uygulaması dersi sürecinde uygulama okullarından kaynaklı donanımın eksikliği, uygulama süresinin kısıtlı olması ve üniversite- okul iş birliğinde birçok sorun olmasına rağmen öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının mesleki gelişim açısından önemli katkıları olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulabilir:

- Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinden daha fazla istifade edilebilmeleri için fakülte danışmanları ile okuldaki öğretmenler arasındaki iş birliği ve iletişim artırılmalıdır.
- Öğretmen adaylarının mesleki gelişiminin artırılması için öğretmenlik uygulamasının zamana yayılması ve uygulama süresinin artırılması önerilmektedir.
- Öğretim elemanları ile öğretmen adayları iletişimi artırılmalı tespit edilen sorunlar üzerinde çözümler üretilmelidir.
- Öğretmenlik uygulamasına yönelik farklı örneklemeler üzerinde araştırmaların yapılmalı ve tespit edilen sorunlar doğrultusunda dersin revize edilmesi sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akpınar, M., Çolak, K., & Yiğit, E. Ö. (2012). Öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yeterliklerine yönelik uygulama öğretmenlerinin görüşleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 36, 41-67.
- Altıntaş, S., Görgen, İ. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması üzerine görüşleri (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi örneği). *Turkish Studies*, 9(8), 197-208
- Aras, S. & Sözen, S. (2012). Türkiye, Finlandiya ve Güney Kore'de öğretmen yetiştirme programlarının incelenmesi. *X. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi'nde sunulmuş bildiri*, Niğde Üniversitesi.
- Aslan, M., & Sağlam, M. (2018). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi.
- Avcı, K, E. ve İbret, Ü, B. (2016). Öğretmenlik uygulaması-II dersine ilişkin okul öncesi öğretmen adaylarının görüşlerinin değerlendirilmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2519-2536
- Baran, M., Yaşar, Ş., & Maskan, A. (2015). Fizik öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 230-248.
- Başal, H. A., Kahraman, P. B., Rabia, Ö., Tabak, D., & Turan, N. (2017) Okul öncesi eğitimi öğretmen adayları, uygulama öğretmenleri, öğretim elemanları ve uygulama okulu yöneticilerinin öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin görüşleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2), 389-417.
- Bay, D. N., Şeker, P. T., & Alisinanoğlu, F. (2020) Öğretmenlik Uygulaması Dersine İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 1-20.
- Çepni, O. ve Aydın, F. (2015). Coğrafya öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerileri. *TSA*, Yıl: 19, Sayı: 2, 285-304.
- Dede, Y., & Demir, B. S. (2014). Karma Yöntem Araştırmaları, Tasarım ve Yönetilmesi. *İstanbul: Anı Yayıncılık*.
- Gürbüz Türk, O., & Çalış, N. (2019). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamasında Karşılaştıkları Sorunlar (İnönü Üniversitesi Örneği). *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(12), 108-122.

- Karasu-Avcı, E. ve İbret, B. Ü. (2016). Öğretmenlik uygulaması-II dersine ilişkin okul öncesi öğretmen adaylarının görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2519-2536.
- Kazu, İ, Y. ve Yenen, E, T. (2015). Öğretmen yetiştirme sisteminde öğretmenlik uygulamalarının temel alındığı bir model önerisi. *Researcher: Social Science Studies*, 3(2), 26-34.
- Kılınç, A. Ç., Kılcan, B. ve Çepni, O. (2018). Pedagojik formasyon eğitimi sertifika programına katılan edebiyat fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik uygulaması deneyimlerinin incelenmesi: Fenomenolojik bir çözümleme. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 113-132.
- Kirksekiz, A., Uysal, M., Isbulan, O., Akgün, Ö. E., Kiyici, M., & Horzum, M. B. (2015). Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerine Eleştirel Bir Bakış: Problemler, Beklentiler ve Çözüm Önerileri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 433.
- Köse, E.Ö. (2014). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine yönelik öğrenci ve öğretmen öğretim elemanı tutumları (Erzurum örneği). *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 1-17.
- Love, D.M. (2009). Thinking on their feet: guiding teacher candidates to intuitive action. Dissertation Doctor of Philosophy. Capella University. Marshall.
- Nayır, F., & Çinkır, Ş. (2015). Uygulama öğretmenleri, yöneticileri ve pedagojik formasyon öğrencilerinin okullarda öğretmenlik uygulamasında karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *International Journal of Curriculum and Instructional Studies*, 4(7), 72-86.
- Oğuz, S. & Avcı, E. (2014). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik görüşleri. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 3(3), 40-53.
- Öksüz, Y. & Coşkun, K. (2012). Öğretmenlik uygulaması I-II derslerinin zihin engelliler öğretmen adaylarının öz-yeterlilik algılamaları üzerindeki etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (13), 131-155
- Özdaş, F., & Çakmak, M. (2018). öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin metaforik algıları. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(4), 2747-2766.
- Özkan, H. H., Albayrak, M., & Berber K. (2005). Öğretmen adaylarının ilköğretim okullarında yaptıkları öğretmenlik uygulamasının yetişmelerindeki rolü. *Milli Eğitim Dergisi*, 33, 168.
- Özoğlu, M. (2010). Türkiye’de öğretmen yetiştirme sisteminin sorunları. *Seta Analiz*, 17(26), 131-155.
- Patton, M. Q. (2014). Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri. *Ankara: Pegem Akademi*.
- Selvi, M., Doğru, M., Gencosman, T., & Saka, D. (2017). Fen bilimleri öğretmen adaylarının okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin görüşlerinin etkinlik kuramına göre incelenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(1), 175-194.
- Stufflebeam, D. L., Madaus, G. F., & Kellaghan, T. (2002). Evaluation models: Viewpoints on educational and human services evaluation. Dordrechts: Springer.
- Taşdere, A. (2014). Sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine yönelik yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(2), 1477-1497
- Topkaya, Y., Tokcan, H., & Kara, C. (2012). Öğretmenlik uygulaması dersi hakkında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(7), 663-678
- Tosun, F. Ç. Öğretmenlik Uygulamasının Süre Açısından İncelenmesi ve Bir Çözüm Önerisi 2109. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 52(3), 839-869.
- Yalın Uçar, M. (2012). Öğretmenlik uygulamasına ilişkin durum çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(4), 2637-2660.
- Yenilmez, K. & Ata, A. (2012). Matematik öğretmen adaylarının okul deneyimi uygulamalarına ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 55-63.
- Yıldırım, R. G., Akamca, G. Ö., Ellez, A. M., Karabekmez, S., & Üner, A. N. B. (2019). A Study of Preschool Teacher Candidates’ Opinions on School Experience and Teaching Practice. *Journal of Higher Education and Science*, 9(2), 306-316.

- Yıldız Altan, R., Ulutaş, İ., & Demiriz, S. (2018). Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan "Öğretmenlik Uygulaması" Dersine İlişkin Görüşlerin Karşılaştırılması. *Gazi University Journal of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)*, 38(3).
- Yılmaz, M., & Özçakmak, H. (2015). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersleriyle ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 127-136.
- YÖK. (2018). Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları. <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/egitim-fakultesi-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari.pdf>.15.12.2019 tarihinde alınmıştır.

EXTENDED ABSTRACT

Investigation of Attitudes Toward School Practice Courses of Social Studies Teachers

Introduction

Intense and rapid developments in globalization affect education and training institutions significantly, as in ideas, cultures and many other fields. Naturally, the missions and visions of the existing teachers in these institutions change. For this reason, teacher education should be comprehensively addressed and redesigned. As a matter of fact, in many of the studies, it has been determined that there are many problems in the education of prospective teachers. One of these problems is the inability to put theoretical knowledge into practice. To be understood from this scope, school experience course is important for the development of prospective teachers. Therefore, the main purpose of this study is to determine the attitudes of social studies teacher candidates towards teaching practice.

This research program teaching social studies teacher candidate of their attitudes towards teaching practice aims to examine the different variables.

The following questions have been asked by this purpose:

- What are the attitudes of social studies teacher candidates regarding the context dimension of teaching practice course?
- What are the attitudes of social studies teacher candidates regarding the input size of the teaching practice course?
- What are the attitudes of social studies teacher candidates regarding the process dimension of teaching practice course?
- Social application of the teacher the Teacher candidates for the size of the sequence is what are the positions of the product?

Method

In this research, a mixed research model was used to determine the attitudes of prospective teachers towards teaching practice. The mixed research model is a type of research in which the researcher or research team combines qualitative and quantitative research approaches in order to determine the width and depth of verification. In mixed method researches, although different mixed method patterns can be used according to the research area, in this research, diversity pattern has been used. The purpose of the diversity pattern is to combine the strengths of different methods to understand the research problem in the best way and to increase the validity. In addition, a model of confirmation was used from the diversity pattern models, where qualitative and quantitative data related to the same case were collected and analyzed independently, and then the data were compared and compared at the interpretation stage.

To quantitative data collection, in the 2017-2018 academic year, Faculty of Education Social Studies teaching program 4. there were a total of 104 teacher candidates, 46 of whom were male and 58 female. The qualitative research was conducted with a total of 11 teacher candidates. During the determination of the Working Group, the intended sampling method was applied.

In the quantitative data collection phase, the Context Input Process and Product Evaluation Model (CIIP) of Stufflebeam, the program evaluation model developed by Aslan and Sağlam 2018, was used.

This pattern is the evaluation pattern that aims to evaluate and develop staff, projects and programs and materials rather than confirm. While Aslan and Sağlam 2018 determined the reliability of the Evaluation Model (CIIP) as (Cr Alpha = .975), the reliability of the survey was determined as (Cr Alpha = .928) as a result of the analysis conducted by the researcher. As a qualitative data collection tool, a semi-structured interview form was used to determine the attitudes of social studies teacher candidates towards teaching practice.

Qualitative data were analyzed by descriptive data analysis method. In the research, a framework was created based on the research questions, and in line with this framework, the data were gathered together in a meaningful way and supported by direct quotations where necessary. While analyzing, teacher candidates were represented with codes such as ÖA1, ÖA2, ÖA3... Ö99, ÖA10, ÖA11. In this way, the findings were explained in line with the research questions, the cause-effect relationship was examined and combined with other results.

Discussion and Result

In this research, social studies teacher candidates' attitudes towards teaching practice courses; In the context of the context / environment, input, process and product dimensions, they were tried to be presented and suggestions were given in line with these results.

When the attitudes of the social studies teacher candidates towards the context dimension of the teaching practice course are examined, it is necessary that the total time allocated to the teaching practice course is not sufficient to achieve the objectives of the course and the teaching practice time should be given together with the theoretical information and more than a year. When the attitudes of the teacher candidates about social studies, the input dimension of the teaching practice course is examined, the pre-service teachers stated that the physical and hardware conditions of the educational institutions did not respond to the need during the teaching practice course, and accordingly, it was concluded that the courses in the practice schools did not lead to effective and efficient processing. When the attitudes of the Social Studies teacher candidates towards the process dimension of the teaching practice course are examined; It is in the direction that the practice schools and the university do not attach importance to teaching practice. It is that the cooperation between the university and the schools of practice is caused by a strong interaction rather than a focus on fulfilling its duties and responsibilities. In addition, it was concluded that pre-service teachers did not get enough support from the instructors in this process and that they had communication problems, therefore, sufficient feedback was not taken for the procedures.

When the social studies teacher candidates' attitudes towards the product dimension of the teaching practice course are examined; It was concluded that the pre-service teachers had the opportunity to get to know their fields closely with the teaching practice lesson in general and their skills to use the time efficiently while processing the lesson.